

FLORI DE CRÂNG

REVISTĂ LITERARĂ — ARTISTICĂ — SOCIALĂ

Comitetul de Direcție și Redacție, mulțumește din tot sufletul, tuturor cititorilor și colaboratorilor, cari au urat Revistei „Flori de Crâng”, cu ocazia Sft. sărbători ale Paștelui 1933.

Educație sexuală

de **Dr. Potcaș**

În vulcanul modernismului cotropitor de moralitate, ce clocotește detestabil, svârlind lava — revolta inocenților imaculați până la sferile de nor și cer — chiar și cele mai superbe idei sunt supuse schimbărilor brutale. Într-o clipă liberă ce o consacram consternați de pasiunile deliciilor obscene pentru o idee mai pură și pentru o virtute mai pronunțată de noblețe, avem să infiltrăm și interesul ce s'a aprins în noi fața de sexul frumos.

Între variatele reforme de instrucție și de pedagogie, între propunerile curioase de cari am fost surprinși în trecutul apropiat, se numără și deducția rațiunii sănătoase, care în fine duce pe copile cu un pas mai aproape de viața activă. Ceeace verifică cert, că pe orizontul păcii dorite se găsesc posibilități cari deschid profesiuni și cariere diferite pentru femei. Surâsul regiunilor splendide și admirabile, promisiunea timpurilor cu fructe îmbelșugate; sufletele fragede și delicate le ademenesc la speranță viguroasă printr-o perspectivă realizabilă. Iar în cartea vecinicii, pe lângă numele eroilor noștri, străluci-va reflexul identic și în creșterea neamului, al cărui izvor devine inima de »mamă.«

Nimeni nu va contesta niciun moment că, întrucât poporul nostru în starea crizei actuale își răpește timp considerabil cu economia casnică, necesită ca rădăcinile activității laborioase să se întindă mai adânc: o parte din munca mare să fie pusă la proba energiei doamnelor, ba chiar să se înjumătățească între bărbat și soție.

Atât războiul mondial, cât și revoluția internă, pe lângă dezastrele comise ne-au adus și inovații salvatoare. În consecință, înființarea liceelor de fete, școalelor normale de fete, școalelor comerciale de fete — nu sunt numai in-

In haină nouă

*Desbrăcat de haina morții
Ș'embrăcat în haină nouă,
După sfântul glas al sorții,
Simt inviorări de rouă.*

*Mi s'a stins, în gând mâhnirea
Și în suflet suferința;
Cu blând zâmbet, fericirea
Mi-a încununat ființa.*

*Ca un cânt de-acum începe
Viața mea spre-o nouă lume...
Dorul meu, de azi pricepe,
Plânsu'n cântec cum apune.*

GELU GEORGESCU

vențiile unor pedagogi, ci mai ales temeinica dorință a unei societăți mature și conștiente de »vocațiunea femeiei.« E cert că opinia publică nu întotdeauna poartă în sînul ei purul adevăr, dar în cazul dat, cel puțin semănța totuși a răsărit la razele binefăcătoare ale »Soarelui Dreptății!«

Să nu considerăm însă extazele binelui sau ale răului, excesele frumosului sau odiosului. Să rămânem numai pe cărarea mijlocie și vom observa »vocațiunea« — despre care se va discuta aci.

Niciunei fecioare nu i se pretinde, ca — urînd viața și omenirea — să-și caute refugiul în mănăstire sau la surorile de caritate; nu — să devie ea fanatică, desconsiderând alte confesiuni, disprețuind alte naționalități; nici să fie răpită de extremele contrarii subțit aripile voinței libere, aruncându-se în brațele tuturor, desmierdându-se pe placul celor ce-i plătesc mizeria; sau să omită religia sa, admitînd că pentru mîntuire toate sunt egal primite! Ci, ea să țină cont de motivele palpației mai veh-

mente a inimii sale, de dispoziția fină, sănătoasă, viguroasă a sufletului său. Să fie pătrunsă de rolul sacru ce i-se cedează din viața familială — patriarhală, unde în aptitudinile spirituale, psihice, etice, estetice : »Mama« trebuie să devie factorul principal, conform cerințelor intelectuale și doctrinelor morale.

Tipul femeii, cum în general toate, după substanța binelui, frumosului, sublimului, solemnului, demnității și fericirii — nu școala l-a format, nici îl va cristaliza deacum, ci conștiința menirii sale, la care poate ajunge prin căi osebite. Cea mai sigură, mult promițătoare, garantată și prin revelația divină este : *Iubirea!* În referențele și în conexiunile sociale, la moment iese la iveală sufletul fiecărui om. Se afinuă că sexul frumos ar face excepție în privința aceasta. Să nu ne extindem deocamdată pe acest teren vast, ci să constatăm numai că iubirea : pe cel rău îl face bun, pe cel avar — darnic, pe cel sărac — bogat, pe cel bogat — altruist, filantrop, mecenat și în fine produce schimbări identice cu moralitatea, sau cel puțin consumă cu ea. *Moralitate!* Iată noțiunea ce naște țări, crește popoare, întrucât ființa de om nu-i stăpânită de pasiunile ce duc la dezastru. — Prin urmare, dacă »mama« este punctul central de orientare în familie cu privire la etică ; dacă mai multe familii formează o generație, mai multe generații o națiune, așa pe cale deductivă și logică ajungem retrograd la punctul inițial, dela care am plecat că dacă femeia este factorul de prima forță în dezvoltarea popoarelor, dacă e conștie de sine și își împlinește devotată menirea hărăzită ei. Iar moralitatea-i e scânteie divină întemeiată pe iubire. Acestea le observăm cu considerație la viața sufletească, cu privire la cultura inimii. Așa se contopește apoi »femeia« fidelă și »mama« castă, într'o substanță superbă, sublimă, sacră.

Doar în timpul actual avem cele mai clasiche exemple ale eroismului nu numai în brațele de bărbați și feciori, ci și în devotamentul de mame, de femei și de fecioare. Știut este că, precum fiecare carieră și profesiune își ar sacrificiile sale, chiar așa posedă eroi și martiri nemuritori mai ales vocațiunea, menirea, misiunea. Și erou este nu numai cel ce își periclitează viața pe câmpul de luptă, ci și fericirii cari își sacrifică eul lor întreg pentru o cauză măreață și sfântă. În privința aceasta vom găsi eroi și eroine chiar și între conflictele pentru traiul zilnic.

Luna Mai

*Luna Mai, ca o mireasă, mândră, plină de amor,
Poartă 'n rochia ei cu falduri, flori, parfum ameșilor.
Și cu grație de fee, dulce ca și o amantă,
Capilvează orice suflet, de fecioară, de bacantă.*

*Frumusețea ei ucide, gândurile se frământ,
Și la glasul ei aleargă, tot ce-i viajă pe pământ.
Ea aprinde doruri stinse, 'năbușite 'n fapt de seară,
Sângele pulsează 'n inimi, iarăși ca . . . odinioară.*

*Din câmpii, păduri, vâlcele, tocma 'n slavă se ridic,
Cântece de veselie Tot ce i mare, tot ce-i mic,
N'au decât o notă 'n suflet, a pierit ce-a fost calvar,
Peste toate blând tronează, dulce luna lui Florar.*

*Lună Mai cu nopți de aur și cu stele — licurici,
Excitantă, aprinzi nervii și dai inimilor brânci,
Să alunece pe calea veninoasă-a lui Amor
Și aprinse cad vândute, pradă voluptăților.*

*Raze argintii de soare, risipile prin alei,
Se răsfăș, sorbind parfumul, floricelelor de tei.
In văzduh plutește viața, cântece, balsam ca 'n raiu
Suferințele 's învinse, de plăceri, în luna Mai.*

St. Stănescu-Buzău

Nimeni și nimic nu există în viața trecătoare ca un »ce« perfect, fără defecte. Apoi, dacă acest adevăr se poate aplica chiar și la cele mai simple elemente, cu atât este mai conștient cu rațiunea, când examinăm substanțe complicate. Sporind patratele de șah numai cu jumătate, jocul ar deveni imposibil, n'am fi capabili să ne încordăm atenția atât cât ni-s'ar cere în asemenea caz. Iată că ce deosebită precauțiune reclamă dela noi cea mai însemnată problemă de viață a omului — căsătoria.

Zilnic ne putem convinge cum rătăcesc filosofii erudiți exact așa ca ignorații analfabeți, idealistii visători, ca infamii vânători de zestre — pe drumul, ce pe unii îi conduce în cer la eternă fericire, iar pe alții în iad la eternă tortură.

II.

Unul afirmă cu emfază că numai rațiunea decide corect în chestia preponderantă a căsătoriei. Altul pretinde ca inima să fie singura busolă conducătoare. Dar adevărul nu-i pe partea niciunuia. Nu-i minciună însă că și la cazul, când ambele puteri decizive — rațiunea și inima — sunt de acord : încă pot produce confuzie și dezastru. Rațiunea, fără consimțământul inimii, păcălește tot așa de amarnic precum înșeală inima, neobținând indicație dela rațiune. Suntem siliți deci a ne supune cu răbdare constantă iro-

niei cumplite, cu care ne biciue soarta. Recunoaştem cu toţii că suntem incomplecşi şi imperfecti, dar simultan avem sacra datorie, ca în meritul interesului nostru propriu să înlăturăm cel puţin dezastrele, al căror izvor comun este nu întâmplarea oarbă, ci pedeapsa păcatului originar!

Mai presus de toate — atât junele adult cât şi fecioara — să-şi examineze conştiinţa omiţând orice interes ce n'ar avea de bază sinceritatea: corespund oare în toată privinţa? Puse fiind pe cumpănă, variatele consideraţii personale, să fie egale. Ceeace lipseşte unuia, să-i întregească celălalt, încât să devie aievea un corp, un suflet precum cere Scriptura. Putem să luăm în seamă admoniţiile altora, sfaturile binevoitoare ale celor ce ne iubesc — părinţi, fraţi, surori, amici — dar numai întrucât respectivii cunosc ideile, principiile, sentimentele noastre, inima noastră, sufletul nostru, adică toată fiinţa noastră!

Sanguinicii, cari la tot pasul iubesc pe alta şi iar pe alta, sunt amorezaţi mai mult cu ochii decât cu inima. Fără precugetare promit solemn cer şi pământ; jur fidelitate conjugală; amăgesc cu fraze bombastice, dar peste puţin îşi trădează inima, sufletul. Acesta-i așa numitul *amor*, ce trece simultan cu enturiasmul perfid, ipocrit, dispore ca albina de pe o floare pe alta. Cei cuprinşi de amorul ușuratec, detestabil, nu pot deci gustă fericirea oferită de căsătorie — din culpa lor proprie.

Melancolicii — din fire sunt funest dezastruoşi, nenorociţi. Premergătorii călugărilor adevăraţi, Desmoşteniţii societăţii.

Cel mai apt candidat de căsătorie este, cine dispore de *temperament moderat*, de caracter loial şi etic, la care iubirea castă a trecut în pasiune nobilă, în inimă sinceră; de unde nimeni şi nimic nu i-o mai poate smulge. Vigoarea încolţită în sufletul său n'o minează, ci pe lângă ardoare mai are şi un scop ideal primordial, convenit menirii umane.

Altminteri se nemeresc şi ating ţinta: una frumoasă şi bună la inimă cu unul curat la suflet şi plin de spirit; una sensibilă cu unul a toate mulţumitor şi împăciuator; una săracă cu unul sărac, uneori una săracă cu unul bogat; dar una bogată cu unul calic: niciodată! — Aceste precizări generale nu sunt absolute, ci emanate din experienţa vieţii cotidiene.

Plaga mortală pentru cei căsătoriţi o pro-

voacă de regulă marea diferenţă a calităţilor intelectuale: inteligent cu imprudentă; erudit cu ignorantă; înger cu demoniacă; smirnă cu smoolă; comoară cu mizerie... şi în toate cazurile se poate aplica invers fiecare exemplu dat.

Atotbunul Dumnezeu foarte rar conduce două suflete înrudite la o alipire eternă; şi anume atunci, când fiinţele conjugale sunt conştie de menirea lor: pot ajunge la suprema fericire ce i-s'a dat vreunii muritor. Sublima graţie este desfăşurată admirabil în romanul celebrului poet german Goethe »Suflete înrudite« —, în care se evidenţiază mai presus de orice îndoială că, întradevăr înrudirea sufletelor nu-i frază anostă, nici plâsmuire fantastică, ci un dar divin, de care numai puşini se fac părtaşi din simplul motiv că nu-l percep; sau iarăşi este redus la minimum numărul celor ce pot realiza bunul supranatural, fiindcă din partea ambilor se cere energie permanentă, vigoare vastă pentru a putea lupta în contra piedecilor şi a intui misterul simţit, Învingând orice obstacol; prin căsătoria ideală au devenit nedespărţite sufletele lor, căci s'au unit într'un altar ce au edificat în inimile lor surori, recunoştinţă lui Dumnezeu pentru darul obţinut! Este adevărat că această căsătorie ideală, unica ce duce la fericire, pretinde sacrificiu, devotament, laboare, ardoare, fiindcă:

Să presupunem că doi tineri — flăcăul şi fecioara — se iubesc reciproc. *Cununia* — recunoaşterea datorinţelor conjugale înaintea legii lui Dumnezeu şi a martorilor prezenţi — *subt prestaţie de jurământ* este eronată când se oficiază şi efectuează în pripă, urgent, deoarece acel mire şi acea mireasă ușor pot deveni obiecte inutile chiar ale acelei societăţi, care cu felicitări şi urări de bine i-a unit în mod legal, dar totuşi ireal. Se cere deci insistent din partea ambilor, ca fiecare să aibe în vedere anumite condiţii: dacă se iubesc într'adevăr viceversa; dacă sunt oare statornici în fidelitatea conjugală; dacă cunosc defectele de corectat şi de omis; dacă le sunt favorabile caracterele şi în fine dacă nu-i cumva de discutat cutare interes pur material, pe care pierzându-l sau obţinându-l dispore amorul perfid, ipocrit, încât vâlul subţire nu mai acopere infamia blestemată, ci rămâne realitatea oribilă: ura!

De vom luă în consideraţie încă împrejurarea că, conexiunea de nedespărţit dintre bărbat şi femeie numai odată e posibilă, prin psihologie analitică, vom ajunge la menirea legilor eterne:

a doua căsătorie e ceva de necesitate inevitabilă, mai presus de toate pentru corpul vișios, mai mult pentru berbănție, decât pentru mântuirea sufletului. Cum de nu, cei căsătoriți de nevoie pot fi amorați iarăș viceversa, dar asta denotă intrarea în faza copilăriei, când moșul și baba sunt atât de delicați, totuș streini cumva de lumea noastră, care pretinde traiu fericit conform meritelor ce ni le-am câștigat, iar nu construit pe pietrele obișnuinții a mai multor decenii!

Soțul de vieață să fie deci ales din voință liberă; n'are rost vreo influență externă; e de abandonat orice înrăurire streină. Părinții însă au sfânta datorie de-a controla caracterul, mediul, familia, din care face parte alesul sau aleasa.

* * *

...Tăcute, negre, purtate de vânt, ca niște colosale pânze de păiajen, desprinse din unghiul cine știe cărui castel părăsit: umbrele înserării își despică formele moi depe acoperișul palatelor scaldate în lumină de lună. Vântul șuere ascuțit, usturător. Vuetul se înfurie parcă, împrăștiindu-se în imensitatea atmosferei, ce geme de atacul subit. Abia acum sosii acasă, rămân însă subț impresia scenelor lugubre observate și constatate...

Meditez asupra ușurinței cu care se strecoară prin vieață cutare femeie urbană. — Ți-se pare că privești o păpușă, forțată să suradă, să pronunțe anumite silabe, dacă apeși resortul mecanismului. Femeile dela oraș — onoare excepțiilor! — sunt aievea niște păpuși îmbrăcate după ultima modă și unica calitate. Ce le deosebește totuș de cele preparate artificial sunt doar nervii lor iritați și excitați, capriciile caracteristice. Lumea din provincie le privește uluit cu admirație și simultan cu anumit dispreț. Da, admiră în parte talia lor subțire, fină, fragedă, manierele delicate, elegante, întreaga lor figură de femei — păpuși, cari nu par să aibe alt scop în univers decât rolul păpușilor multicolore ce împodobesc vitrinile bulevardului. Le desconsideră dealtăparte, fiindcă lumea rurală pricepe prea bine cum aceste păpuși atât de splendide la fizionomie nu posedă nimic tănuț în sufletul lor și că abia mai au vreun ideal superb în lumea aceasta! Vieța femeilor urbane este o continuă alergare după distracții, plăceri, delicii și jocuri hazarde. Vieța familiară pentru ele n'are nicio atracție, niciun farmec, nicio noimă, decât doar să se știe măritate odată, ca așa să omită rușinea de-a se pomeni fete bătrâne!

Primul sărut

pentru MARY

*Dac-ai ști ce nerăbdare
Clocotea atunci în mine,
Ca să-ți fur cu-o sărutare
Chiar tot jarmecul din tine.*

*Era prima sărutare
Fără viață în cuvinte;
Sărutare-atâta de dulce...
Sărutare ce nu minte...*

GEORGE ANDREVICI

Ce observăm însă? Ele, în majoritatea cazurilor, ca să-și păstreze intact talia sveltă se supun operației de avort; ba nu se înfioară a vulgariza trivial nici cel mai sublim mister al vieții conjugale: maternitatea! Abia a văzut lumina soarelui, copilul inocent trece momentan la sînul doicii pentru a fi hrănit cu laptele unei ființe streine, ca și cum laptele mamei n'ar fi fost favorabil sau suficient lui. Doamna are doar multe daraveri: să ia parte regulat la concerte și la ceaiuri dansante, să reîntoarcă numeroase vizite, încât alăptarea născutului ar fi fost de fapt o piedecă prea mare în cursul normal al vieții unei femei mondene. Așa că, mama își zărește copilul abia de două ori la zi: dimineața, înainte de a pleca la tenis ori la plimbare, când i-l aduce doica... și târziu noaptea, când se reîntoarce ostenită dela bal, dela teatru, dela cafenea și se apleacă asupra leagănului, ca să sărute în treacăt pe »îngerășul« ei adormit. — Copilul din brațele doicii trece în grija guvernantei — fără ca mama să se fi bucurat de plăcerile divine, ce le poate da mângâierile unui copil, încercările mititelului de-a se ține drept, de-a face ceidintăi pași, de-a gângăvi primele silabe... Mama însă rămâne neclintită ca o statuă; streină pentru odorul ei și nici chiar moartea subită a odraslei n'o poate sgudui mai conștient. Dar așa nu poate fi discuție despre o vieță familiară ideală. Crescând copilul se convinge că el este străin în fața părinților săi, o uneltă superficială, chiar un simplu obiect netrebnic!

Laudă și mulțumită Domnului! Avem și ne-numărate excepții. Onoare lor! — Sunt mame, cari își îndeplinesc cu sfințenie datoria lor maternă și conjugală chiar și în cercurile cele mai înalte ale societății noastre, înfiorându-se numai la ideea de a-și lăsa copiii pe mâna streinilor! Aceste sunt cu adevărat culte. Ne închinăm înaintea lor cu respectul cuvenit!

Personalitate și încăpățănare

de George Bota

Să nu fii personal ca măgarul
nici social ca oaia. (N. Iorga).

A lucra din porunca adâncului tău sufletesc, a face totul, nu fiindcă așa fac și alții, ci fiindcă îți dictează ceva superior care este *al tău*; cu un cuvânt, a căuta ca faptele să fie ale tale, fiind răspunzător de ele; toate acestea înseamnă că ai ceva personal, că acțiunile tale sunt consecința firească a ființei tale, după cum albul laptelui nu poate exista fără lapte. Fapta este a ta și te oglindești în ea; te recunoști în faptele tale. Se înțelege că ești cineva deosebit de ceilalți; ai o personalitate oarecare.

Personalitatea însă nu exclude sociabilitatea; căci și aceasta poate fi tot atât de însemnată calitate. E un semn că ești la nivelul programului omenesc. Înseamnă că în sufletul tău civilizația a lăsat urme de iubire, singurul chip a tot ce există. Omul natural nu e cel din pădure, cum credea Rousseau, ci cel social.

Dar când sociabilitatea ia forma servilismului, când toate faptele tale sunt de împrumut, neavând nimic personal; când ai ajuns robul medicului și al împrejurărilor, nedându-ți seama de faptele tale, atunci ești sociabil ca oaia, dela care nu putem pretinde nimic personal, ca fiind prototipul animalului de turmă. Ești și tu un element al turmei.

Dar dacă sociabilitatea poate degenera în acest instinct păgân, apoi și personalitatea poate ajunge o nerozie; mulți, mai ales tinerii, confundă personalitatea cu încăpățănarea.

Un sentiment de umflare personală, un egocentrism exagerat, îți fac să se creadă infailibili. Lucrul se întâmplă mai ales în orașele de provincie, unde neexistând prea mulți termeni de comparație, tânărul se crede superiorul tuturor. Convingerile sale nu sunt rezultatul unui mănunchiu de gândire rumegată cu răbdare, de cinstit observator, ci de dragul *originalității*, își astupă urechile, își închide ochii și rămâne câțâr. Pentru el s'au terminat orice investigațiuni ale adevărului: el știe totul și nu mai are nimic de învățat și pe nimeni de ascultat. În iluzia superiorității sale el nu mai admite nimic superior. Un zâmbet de condescendență compătimire radiază pe fața sa și rar poate lăsa să scape un

cuvânt de aprobare, un epitet de laudă, o recunoaștere de merit la altul.

Un vierme nenorocit îi roade așa zisa personalitate, atunci când simte că altul se ridică mai sus. Înălțimile altora îl apasă și atunci cu o încăpățănare de măgar, caută să coboare pe cei ce nu-i poate ajunge. Încăpățănarea de-a nu recunoaște adevărul și meritul îl duce la calomnie. Se înțelege că aceștia sunt victimele unei iluzii, căci niciodată încăpățănarea nu va putea doborî personalitatea. Personalitatea se înalță ca să nu poată fi ajunsă.

Plângi de mila acestor autonitoxicați; și ce ușor s'ar tămădui, dacă s'ar folosi de ceea ce le-a dat Dumnezeu: de minte!

Scrisoare

pentru fiul nostru Eugen Ceontea

*Măncântă mult că scrii într'una
Și redactezi chiar „Flori de Crâng”
Căci le cunoști atât de bine
Și știi isvoarele cum plâng,*

*Doar crângul ți-a cântat odată,
Pe când erai în legănuș.
Spunea că „Flori de Crâng” vei scrie
Și vei fi vesel și drăguș.*

*În ciripit și rândunele
Mereu pe sub fereastra ta
Cântau și, îți spuneau într'una
Că flori de crâng vei semăna.*

*Că vei mai scrie la romane,
La schișe, drame și poeme
Și ți-or veni în dar cu droaia
Buchetele de Crisanteme.*

*Nu te gândi acum la mine
Și nu te'nduioșa că plâng
Ci vezi și scrie mai departe
Și redactează „Flori de Crâng”.*

GREGORIU și CAROLINA

Noaptea invierii

E pace . . . Mii de astre în 'naltele pustiiuri,
Lucesc . . . Și luna 'n aur se scaldă sus pe cer!
Iar lumea tace, lină, șoptește apa 'n râuri,
Când val cu val s'adună . . . Și-i pace'n câmp... mister.

E moartă sus Golgota; Ierusalimul doarme;
Tăcuți, pe piatra rece, ostașii dorm și tac...
Și trist, — cu jale'n suflet, stă Petru și adoarme.
Cu capu'n mâni. Iar Toma e dus... Dorm stele'n lac!

Deodată, o lumină și cerul se deschide;
Mormântu-i alb;... și palizi, ostașii cad... în rouă.
Un înger stă pe piatră și tace... Se aude,
Prin murmurul de ape, blajinul „Pace vouă!”...

ION ȘUGAR

Vândută

de **Eugen Ceonte**

La 13 ani, Mia, fusese logodită cu Georgel, fiu de boier mare, având în perspectivă și un viitor strălucit. Mama ei, Sorina, o femeie încă tânără, frumoasă și lacomă de lux și petreceri, o logodise, pentru ca prin averea ginerelui, să-și satisfacă toate pasiunile și să-și asigure un trai fără griji. Mia, neștiutoare, acceptase, ca după ieșirea din pension, să devină soția lui Georgel.

Tot timpul petrecut între zidurile școlii, purtase verigheta, ascunsă cu grije în poșetă. La început, toată chestia aceasta, cu logodna, n'o impresionase deloc. Dar anii trecând, iar ea apropiindu-se de maturitate, începuse să iubească. Incetul cu incetul chipul lui Georgel i se strecurase în suflet, iar acum, după terminarea studiilor, aștepta cu nerăbdare timpul, când va sta fericită alături de logodnicul ei. Ședea într'un fotoliu, în camera ei și visa, cu ochii duși departe, la fericirea ce-i rezerva viitorul. Din când în când săruta fotografia lui Georgel, de care nu se despărțea niciodată. Și ce băiat bun și cinstit era logodnicul ei; cât o iubea. Câte șoapte de iubire îi strecurase eri, când ședea mână'n mână, în grădină, pe banca înconjurată de trandafiri. Amețită de declarații, îmbătată de parfumul trandafirilor și de fericire, se lăsase în voia lui. Iar el a sărutat-o mult, lung și dulce. Această amintire, îi dădea fiori de fericire și de plăceri, necunoscute până acuma.

— Dacă el m'ar părăsi vreodată, ași muri de durere, se gândea ea, privind și sărutând mereu portretul.

Deodată un sgomot de voci pătrunse până în camera ei, întrerupându-i reveria.. Deveni atentă... Auzi pronunțându-i-se numele... Cine o fi?... Eși în coridor și observă, că sgomotul vine din dormitorul părinților ei... Ce s'o fi întâmplat?... Simți un fior de neliniște. Deveni palidă, presimțind că se apropie o nenorocire. Înțelese, că dincolo se ceartă cineva cu mama ei. Frica o cuprinsese, dar atrasă de eterna curiozitate, nu putu rezista tentației, de a se apropia de ușe. Iși rezemă cap-

Pădurea

Am revăzut pădurea, în care-odinioară,
Țeseam atâtea visuri, și planuri efemere;
Pădurea mea iubită, în care prima oară,
Am făurit iluzii și am vânat himere.

În ea mai caut urma, copilăriei mele,
Și îmi revin în minte, aceleași dulci simțiri,
Căci anii scurși în beznă, tot n'au putut să spele,
Cărările-amoroase și pline de-amintiri.

Aici veneam adesea, în liniștea de seară,
Să caut mângâierea, în tainice visări,
Gustând intins pe iarbă, tăcerea solitară,
Iar noaptea cădea leneș, din negre depărtări.

Pădurea e aceeași, tot verde și tăcută,
Cu-al ei covor de frunze și iarbă mătăsoasă,
Dar totuși parcă nu e, pădurea cea trecută,
Ce îmi părea mai verde, și parcă mai frumoasă.

Și azi răsbate tainic, acelaș cor de șoapte,
De zumzet de insecte și cîripit vioi,
Un fluier ce doinește, s'aude trist în noapte,
Și'n depărtări răsună, tălângile la oi.

Dar nu mai e trecutul. El a apus de mult,
Nici sufletu-mi romantic, de-atunci azi nu mai este,
Iar glasul amintirii, degeaba îl ascult,
Căci el îmi pare astăzi, banal ca o poveste.

Octavian Bogdan

șorul blond de pervaz. Acuma auzea deslușit fiecare șoaptă. Inima i se strânse de durere, auzind o voce cunoscută, prea cunoscută ei.

— Nu seamănă oare acest glas cu glasul aceluia, care eri, în mijlocul trandafirilor îmi promisese suprema fericire, dragostea?

Recunosc vocea lui Georgel... De ce s'or fi certând, se gândi ea cuprinsă de emoție? Curiozitatea îi fu satisfăcută curând, căci ceiace află, o îngrozi.

— Georgel! Dragă Georgel! Nu mă mai iubești?

— Te rog nu fi atât de disperată, căci tu m'ai logodit cu Mia.

— Dar eu cum rămân? Știi prea bine că am jertfit totul pentru dragostea ta. M'am dat ție, înșelând buna credință a lumii și mai ales a aceluia, care este soțul meu; iar acum tu mă trădezi cu propria mea fiică?

— Bine dragă! Dar nu sunt eu vinovatul. De ce m'ai logodit cu ea? Acum va trebui să-mi țin și cuvântul dat soțului

țau, care, oricum este tatăl ei și în fața căruia va trebui să motivez faptul, că acuma, înainte de nuntă, părăsesc pe Mia.

— Dar nimeni nu te forțează s'o părăsești. Ia-o de soție; eu chiar doresc aceasta. În acest fel vei trăi în casa mea și vei fi mai aproape de mine. Te voiu putea iubi în mai multă libertate.

— Mia însă va observa curând purtarea noastră, iar apoi, va urma o tragedie, pe care va fi prea târziu s'o regretăm.

— Dar ești naiv, dragul meu. Avem să ne iubim atunci, când Mia va fi plecată de acasă. Ea e tânără și încă prostuță. Te asigur că nu va observa nimic. Ai aflat tu oare vre-o amantă, care să ți se dea cu atâta pasiune, care să te iubească atât de mult? Adevărat că tu mi-ai dat atâția bani, că azi mă pot numi bogată. Dar ce rost au banii, dacă voi fi lipsită de iubirea ta? Ți-am dat pe Mia? Ți-o vând, dragul meu, în schimbul banilor tăi, dar mai ales în schimbul iubirii tale. Mă jertlesc pentru iubirea mea cea mare. Voiesc să te am veșnic lângă mine, ca să ne iubim nestingheriți. Ți-am vândut-o, nu ți-am dat-o din dragoste de mamă. Dragostea mea pentru tine e mai presus de orice sentiment. Vreau să te am aci lângă mine, pentru ca îmbrățișările noastre să nu fie turburate mereu, de teamă, că vom fi surprinși . . .

— Ai dreptate, Sorina! Tu ai fost pentru mine cea mai dulce amantă. Sărutările și îmbrățișările tale nu le-am aflat la nici o femeie, ce a trecut vreodată prin viața mea. Crede-mă, scumpa mea, că n'am să le uit niciodată. Dar acum ce-i de făcut?

— Foarte simplu. Te căsătorești cu Mia. Dar te conjur pe ce ai mai sfânt în lume, să-i fi numai soț, dar nu și amant. De iubit să mă iubești numai pe mine. Te vreau. Te vreau din tot sufletul. Vrei să fii și pe mai departe numai al meu?

— Te mai îndoești? Te iubesc așa cum te-am iubit întotdeauna. O știi prea bine. Vino să te îmbrățișez, dulcea și scumpa mea Sorina . . .

Mia, rezemată de pervazul ușei, nu era departe de leșin. Totuși mai găsi atâta putere în ea, ca să poată privi un moment

Plopii copilăriei mele

*Când noaptea încă nu-și așterne
Mantia-i neagră pe pământ,
Se profilează 'ndepărtare
Și umbra plopilor, în vânt.*

*Sunt plopii tinereței mele.
La umbra lor, de 'nalți copaci,
În zilele de sărbătoare,
Clădeam atâtea vise dragi.*

*În freacățul de frunze smulse
Azi deslușesc un glas duios;
Din sfânta mea copilărie
O doină dintr'un basm frumos.*

*Un basm, ce nimenea nu-l știe,
Afar de plopii mei iubiți;
Un basm din viața mea pustie
Ce-i doina multor fericiri.*

*Uitate vise, jocuri, toate
S'au dus și 'nmormântat pe veci
Sub frunza plopilor, căzută
În ritmul ploilor prea reci.*

MĂRIOARA MILITARU
București.

pe borta cheii, pentru a vedea și fața celor ce îi înșelau, atât de fără milă, primele-i și poate ultimele-i iluzii. Văzu cu groază și cu scârbă, cum două trupuri aproape despuiate, se prăbușiră îmbrățișate în patul tatălui ei . . .

Amejită, disperată, se îndepărtă clătănându-se și intră în biroul tăticului ei iubit. Scotoci prin saltare și după ce află ce a căutat, se reîntoarce lângă ușa dormitorului. Auzi gemete și gâfâeli. Privi pentru ultima dată prin borta cheii, dar ceiace văzu, o aduse la disperare și aproape de nebunie . . .

O detunătură puternică trezi pe amantii imprudenți din îmbrățișarea vinovată . . . Săriră speriați din patul încă fierbinte, de căldura păcatului și se repeziră la ușe. Mai mult o smulseră, decât o descuiară . . .

Dinaintea ușii, aflară un corp neînsuflețit. Din cap se prelingea o dâră de sânge, înroșind betonul coridorului, iar pe față avea întipărită groaza de moarte, dar și groaza de viață . . .

MAI

de Valeriu Butura
licențiat în științe.

În legănări ușoare se scutură petalele de cireș și privind pajiștea ninsă n'ai timp prea mult să le regreți, căci ramurile de măr pregătesc buchețele de culoare roz-pal.

Te obișnuiești cu livezile în floare și te trezești când se cern, ca fulgii, petalele din pomi.

Te inviorează parfumul subtil al florilor de liliac și ai vrea să țină o veșnicie.

Pe aleele cu salcâmi și tei în floare, se pierd perechi spunându-și vorbe dulci.

Așa e'n Mai. Bătrânii îi ziceau Florar și aveau dreptate, căci din suita de flori a primăverii se disting florile frumoase de Mai. Ele sunt tovarășele selecte ale primăverii, cari o fac iubită, plină de farmec, neuitată. Sunt un tovarăș scump și puțini sunt acei cari cunosc sprijinul sufletesc pe care-l afli, în clipe sbuciumate, în mijlocul florilor. În apropierea lor, omul devine blând și harnic ca albinele ce iubesc atât de mult florile.

Dacă olandezul e fericit în țara lui, nisipoasă, cu neguri dese, sub amenințarea veșnică a mării, e din cauza raiului de flori, creat de el acolo. În ele a aflat sprijin sufletesc și alături de câmpiile de zambile și lalele, lupta cu natura îndărătnică is'a părut mai ușoară. Satisfăcut și mândru primește trenurile de plăcere, pline cu lume, dornică să vadă câmpiile înflorite, cari uimesc prin imensitatea culorilor și parfumul lor, în zilele senine de Mai.

E sublim în țara lor, dar e frumos și la noi în luna aceasta.

Ce decoruri minunate sunt în parcurile cu tufe înflorite de liliac, malin, merișor, primule, lăcrimioare și nu mă uita. — Numai când s'au convins că într'adevăr au scăpat de capriciile începutului de primăvară, se pregătesc să-și desfacă corolele lor delicate, crinii, zambilele, lăcrimioarele, stânjeneii s. a.

Ce frumos e crângul în Mai, mai ales când înflorește dumbravnicul și puișorii ieșiți din cuiburi, iau primele lecții de sbor.

Ce frumoase sunt lanurile verzi presărate cu măci și albăstrele.

Pe câmpiile întinse, pe răzoare, până ce vine coasa nemiloasă, câte flori se perindă? Vocabularul nostru nu poate reda nici gingășia formelor, nici maiestrită înbinare a esențelor și a culorilor.

E așa de subtil, dar așa de puțin cunoscut la noi, parfumul florilor de Mai. Admirăm florile din parcuri, grădini, din câmpii, ori din fuga trenului, pe un colț de stâncă, dar e prea puțin.

Ce repede se scătur florile frumoase de cireș, pentru cari japonezii au un adevărat cult și ce puțini sunt la noi să-i admire în floare. Ce puțin interes purtăm lalelelor și zambilelor, pasiunea olandezilor, cari în afară, că sunt podoaba țării, dar sunt și o sursă de venit.

Minunați sunt trandafirii și pe la noi; și am putea avea nu o vale a Trandafirilor, ci zeci de văi, la cari țaranul, azi, se uită cu jale, căci nu mai știe să le mai semene ori să le lase.

Ce frumoase ar fi câmpiile noastre dacă ici colo ar răsări holde de crin și levănțică, din cari să extragem esențele, fără a le lua dela streini.

Nu le avem, dar ne vin flori, în coșuri, împachetate, în vagoanele de colectare, vămuite. Le lasă la florării, aici în țara florilor, și te întrebi după ce le-ai plătit cu bani grei, oare nu sunt mai frumoase cele dela noi?

Ne vin esențele lor din occident, aici în țara miasmelor, și am putea să ne lipsim de ele. Azi nu. Poate mâine, căci și la noi e tot atât de îmbătător mirosul dumbravnicului, a garofițelor, precum este al mândrelor margarete și neuităților trandafiri.

EPIGRAME

Unui invidios.

*Mâncate-au fost noroade
De vierme în sicriu
Pe tine nu te-or roade,
Căci ros ai fost de viu!*

Unui erou de viață.

*Te-au decorat la Mărășești,
Tu, unic fiu al Excelenții!
Dar urlă gurile lumești
C'ai fost doar când plecase Nemții!*

GEORGE BOTA

SINGURĂTATE

Dintre plopii de pe cale, blînda lun'a răsărit
 Și 'n lumina-i potolită 'mbracă cîmpul părăsit.
 Sînd în iarbă, pe colină, o privesc suind pe cer
 Rîul șipoteste 'n vale, noaptea-i plină de mister,
 Dar cîț farmec are veghea-mi, contemplînd frumosul astru,
 O copilă 'ncîntătoare, straja cerului albastru!
 E-o melancolie'n totul. Stelele ce se ivesc
 Și ca stropi răsleți de aer, prin văzduhuri licăresc
 Sau lumina argintată de-ale lunei albe pleoape
 Care poleește-adîncul tainic străveziu de ape,
 Ori se furișează tainic prin al codrului desîș
 Durînd printre crângi și frunze aurit păienjenîș,
 Palida văpaie-a stelei care tremură... clipește...
 Totul ochii îmi încîntă și pe gînduri mă răpește.

— Cîț pace pui în lume, tu, a nopților regină,
 Cînd apari strălucitoare de frum'sețe și lumină!
 Stelele de lucesc încă, — cîte altele s'au stins?
 Pe cînd tu, de mii de veacuri, stai pe-al cerului cuprins
 Și icoana veșniciei și-a gîndirilor senine, —
 Mîngîi firea-mi revoltată, curmi zadarnice suspine.
 Cînd prin nori străpunși de vînturi, așa dulce, luminoasă
 Te arăți, tremurătoare, peste marea furtunoasă
 Liniștind tălăzuirea munților de spume-albiți,
 Readuci speranța'n sînul mateloșilor trudiți.
 Ce adeseori privita-i din albastre depărtări
 Căpușorul blond ce-adoarme în plăcutele visări
 Tu cu raza ta măiastră'ncet pe frunte îl mîngîi
 Și un heruvim de pază chemi la micul căpătîi
 Dar devale'n cîmpul molcom, cu al vîntului, lin șuer,
 N'auzi nota fermecată, dulce, picurînd din fluer?
 E o doină de iubire.

Tot mai tare strălucești
 Și nici nu ai prins de veste că dorințe omenești
 Incolțiră'n al tău suflet de fecioară ne'ntinată...
 De durere te întuneci... ești atît de sbuciumată!
 Totuși treci senină 'n umbra înfloritelor alei
 Și'ncununi cu raze mîndre, zîmbitorul chip al Ei.
 O! De te zăresc atuncia prin frunzișul de stejar,
 Înaintea ta, sublîmo, uit al inimii amar.

Universu 'ntreg adoră chipul tău transfigurat!
 Tu dai cugetării sfînte avut nobil și bărbat
 L'a ta rază înțeleptii ca'ta lumii legi eterne
 Pe cînd inima și gîndu'n vers poetul le așterne,
 Iar drumetii-aștept adesea din nori fața ta să iasă
 Pașii să le priveghezi, în pîcla nopții fîoroasă.

Tu ca ei rămîi pribeagă, urmărînd un tainic dor,
 Oglîndindu-te în lacuri sau în riul călător
 Și plutînd stăpînitore, peste codrii mari, bătrîni,
 Dai atîta farmec zării cu-ale tale mii lumini.
 Colo 'n pajiștea vrăjită, vezi fantastice popoare
 Străjuînd comori ascunse, dăntuînd în horă mare.
 Raza ta le'nsuflește... Brazi și paltini muți privesc...

Dar ce-aud? Din tufa deasă, sunete se deslușesc;
 Mici chemări înfrigate, cîte-un hohot de durere,
 Triluri ce plutesc, nostalgic, în sălbateca tăcere.
 Căror nimeni nu răspunde...

Numai apele se 'ngîină.
 Focuri roșii, pîlpiînde, s'au aprins în deal, la stîină.

Destinul

Titlu J. S.

de J. Moşneajchi.

Carol Merling visa de mult să treacă la cetăţenia rusă, dar ascundea aceasta aspiraţiune de părinţii săi. Bătrânul Friedrich Merling, proprietarul ceasornicării de pe strada Principală, l'ar fi ucis, cu propriile sale mâini, dacă ar recunoaşte în el, un supus rus. Cât priveşte Toan Caterina, bătrâna şi stimatea nemţoaică, ei nici nu-i venea în minte că fiul ei, care împlinea în curând 25 ani, ar fi capabil să trădeze într'un chip atât de mişelesc „Vaterlandul“. Insaşi purtarea lănărului, dovedea cu prisosinţă, că el va rămâne un adevărat fiu al naţiei sale. Slîma sincer pe „Kaiser“-ul, al cărui portret se găsea atât pe masa lui de lucru, cât şi în ceasornicărie. In copilărie, din cauza neatenţiei guvernantei, Carol căzu de pe fereastră şi rămase şchiop. Acest cusur, era blestemul întregii sale vieţi. Mai mult decât orice pe lume, îi plăcea frumuseţea feminină, dar vai! nu se bucura de afecţiunea sexului frumos. Cu toate acestea, era departe de a fi prost, era puşin visător, puşin sentimental, ceiace ar trebui să placă tinereţii din micul oraşel Ems, situat la hotarul Prusiei. Mai avea doi ochii albaştri, visători şi un profil nobil. Adăogând acestor calităţi, buzunarele veşnic pline ale lui Carol, rezultă că în alte împrejurări, tânărul ceasornicar al oraşului Ems, ar fi putut fi pus în rândul logodnicilor locali, demni de invidiat. Dar, defectul şi statura mică strică totul, şi când Carol traversa strada sau cobora de pe treptele ceasornicării, fetele locuitorilor oraşelului, în majoritate polonezi şi nemţi, nu dădeau nici o atenţie ochilor visători şi profilului nobil al tănărului. Piciorul scurt şi figura urâtă, se băgau înainte de toate în ochi, făcând o impresie neplăcută.

Pe când era în clasa VIII a liceală, Carol se îndrăgostise nebuneşte de Zoia Karpovskaia, fiica medicului militar al garnizoanei, ce se găsea pe atunci la Ems. Zoia era fată de o frumuseţe răpitoare. Ea atrăgea cu frumuseţea-i picantă, majoritatea cavalerilor din Ems. Într'o zi, Carol fu prezentat Zoei, de către un văr al ei, — şi din primul moment, tănărul neamţ simţi cum inima îi bate în mod ciudat, pen'ru ea. Părul blond, ochii verzi, gingăşia, frumuseţea îngerească şi veselia ei naturală, îl fermecară cu totul şi tănărul licean îşi pierdu capul sub influinţa fermecătoarei Zoia. Se născu o dragoste curată, plină de poezie şi frumuseţe. Carol poseda simţul poetic şi scrisorile sale către Zoia, transmise prin acelaş binefăcător, — vărul — o atrăgeau în mod inconştient. In curând începură dese întâlniri ale tinerei perechi, în locuri retrase, până când, Carol îşi luă inima în dinţi şi într'o noapte caldă de Iunie, făcu o declaraţie plină de foc, Zeiţei sale. Carol avea cele mai curate, cele mai oneste intenţiuni. El oferia Zoei ca

In faptul serii

*Apusul se îmbracă în lumină
Şi sângerează culmea depărtărei.
Iar vântul, valuri mişcă'n largul zărei
De ierburi mătăsoase, pe coline.*

*Din lumină, la capătul cărării,
Un pişpalac neconţinut suspină . . .
Îşi chiamă risipiţii pui la cină,
In molcoma tăcere a'nserărei.*

*Iar puii vin, prin umbra'nvesmântată,
In taina de visări omăgitoare
Pe miriştea pustie se adun în roată.*

*Din nori, pe bolta de cristal, în zare,
Se'nalţă luna 'npovărată
Şi le surăde zâmbitoare.*

FLURIE LOAZĂ

bărbat, nu pe neamţul Merling, ci pe viitorul cetăţean rus. Pentru ea, el era decis să nu se oprească în faţa nici unui sacrificiu, iar ea, nu trebuie să se comporte cu indiferenţă, pen'rucă părinţii lui posedă ceva pentru zile negre, fiind unicul fiu, la părinţi ceiace înseamnă, că atât ceasornicăria cât şi casa, va aparţine numai lui. Se înţelege, Carol e neamţ şi calic, dar, la drept vorbind, o altă partidă mai bună nu e aşteptată. In afară de aceasta, Carol va deveni pentru ea, cetăţean rus. Că şchioapătă, — asta-i absurd; exclusând acest cusur, Carol e mult mai frumos, decât tinerii de aici şi apoi el face poezii atât de frumoase, ca nimeni altul. Poate că într'o zi va deveni o celebritate, — cine ştie? Multe din prietenele ei au fost fermecate de poeziile sale pline de pasiune, pline de patimă şi în taină, ea se mândrea cu adoratorul ei talentat. Principal deci, era să devie cetăţean rus, iar pe urmă se vor şi căsători, dacă va vrea Dumnezeu.

* * *

Carol traversa îngândurat şi trist, grădina publică. Prea puşin îl consolau ultimele zile. Sunt trei ani, de când a devenit supus rus, fără ştirea părinţilor; e logodit cu Zoia de tot atâta timp şi totuşi, nunta se amână mereu. Insaşi Zoia s'a schimbat mult în ultimul timp; e multă vreme de când poeziile sale n'o mai extaziază; e multă vreme de când ea-l evită şi se sileşte sub diferite pretexte să plece de acasă atunci, când ştie că el va veni, să joace şah, cu bunul ei părinte. In afară de aceasta, el începu s'o întâlnească din ce în ce mai des, cu studentul Klopolevski. Toate acestea, îi produceau o durere de nedescris, silindu-l să sufere amar. Dar şi starea generală a lucrurilor, era departe de a fi îmbucurătoare: Germania declară războiul Rusiei, şi azi, mâine, armatele germane puteau să ocupe oraşelul rămas fără apărare; căci unica garni-

zoană primise ordin de a părăsi orașelul, în vederea forțelor superioare a inamicului. Plecase și Carpovski. Familia sa mai rămăsese. Cu toate sfaturile și dorințele tatălui, Zoia se mai hotărâ să mai rămâie în orașel. După părerea lor, nu se putea părăsi gospodăria în voia soartei, cu atât mai mult, cu cât toți erau convinși că nemții sunt oameni civilizați și prin urmare nu vor ofensa întru nimic, locuitorii din Ems.

Într-o seară, Carol Merling mergea la Karpocshi pentru a-i vedea și a discuta evenimentele ultimelor zile. Nemții aruncaseră în aer podul de peste râu și acum se apropiau de oraș. Dimineața, se și arătară câțiva soldați și din moment în moment inamicul trebuia să invadeze orașul. Carol mergea schiopătând, ca de obicei. Cu'e adânci îi brăzdau fața, dându-i înfățișarea unui om rău dispus. Gândurile îi erau departe; se gândia la nemții, conaționali săi, la Zoia. Se gândia, că dacă va fi nevoie, atunci el, Carol Merling își va sacrifica și viața, pentru ea. În buzunarul său, se găsea pentru orice eventualitate, un browning. Luna își trimitea razele blânde, pe când stelele se aprindeau una câte una. Teii, asemenea unor siluete misterioase, aruncau umbra loc pe cărare. Carol ieși din grădină și coti la stânga. Iată și cazarmele minusculei garuizoane, rămase acum goale. Numai în casa medicului, situate în mijlocul unei mari grădini, se mai zăria lumină. Acum e nouă — se gândia Carol — ei beau ceai, ceiace e foarte potrivit: cel puțin o voiu găsi pe Zoia. Trebuie să ajungem doar la o înțelegere. Cu aceste gânduri, Carol intră în grădină. Deodată un râs infundat și câteva șoapte îi atraseră atenția. — Să fie Zoia? Dar cu cine? Carol nu stătu mult pe gânduri; neliniștea îl cuprinsese. Aplecându-se, el se târâ până în acel loc, de unde veneau șoaptele. La lumina lunii, se putea vedea destul de clar, ceiace se petrecea în tușiș. Și ceiace văzu Carol, îl făcu să fie apucat mai întâiu de friguri, apoi de o căldură înăbușitoare. Zoia ședea pe bancă, cu capul sprijinit de trunchiul castanului secular. Ochii ei luceau ca două diamante, pe când un zâmbet de fericire îi flutura pe buze. Lângă ea ședea Stanislav Klopotschi, nepotul Ksendz-ului¹⁾, venit în vacanță dela universitatea din Kiev; un polonez frumos și fermecător. O mână a lui Stanislav, îmbrățișa talia Zoiei, iar cu cealaltă, îi strângea ambele mâini. — Mă iubești? — îi șoptea el cu pasiune — mă iubești? Nici nu îndrăsneară să sper. O, Zoia, Zoia mea!

Cât sunt de ferit! O fericire fără margini, o fericire indiscripțibilă mă cuprinde, când sunt lângă tine; și eu eram orbit! Credeam că Zoia mea e preocupată cu mirele ei, cu acest frumos poet, care, care... — Taci, taci! Nu pronunța acest nume, Stanislav al meu, pot să mă mai gândesc... Zoia nu termină, căci buzele lui Klopotski îi închiseră gura cu o sărutare arzătoare.

¹⁾ Preot polonez.

SONET

Duonel Adrianei

Au înflorit copacii în grădină
Și-un fluture s'agață'n crengi de soare,
Ca un sărut de patimi arzătoare,
Din plasa zilei calme și senine.

Doi oameni bat mătânii și se'nchină;
Grădina Ta e toată numai floare
Și'n pulbere de aur, peste zare,
A inundat potopul de lumină.

Și în grădina Ta, prea sfinte Doamne!
Tu te cobori din templul nevăzut,
Ca'n golul risipit al unei toamne.

Și-un clopot își sfarmă'n zari senine
O rugă de chemări necunoscute,
Și Tu aștepți... dar nimeni nu mai vine.

VUCOL DORNA

Carol, care văzuse și auzise totul, scrâșni de furie. Cu o mână strânse convulsiv mânerul revolverului, pe când cealaltă o făcu pumn. Se și gândia cu o diabolică plăcere, că îndată, ambii — și Stanislav și Zoia — vor fi morți, la picioarele lui. Acestea gânduri îl îmbătau și fiori de plăcere străbăteau sufletul lui ofensat. Scoase revolverul și calm îl ridică în sus. Dar deodată, un alt gând îi sfredeli creierul. Oare moartea Zoiei și al alesului ei, îi va aduce satisfacția dorită? Moartea, este doar scăparea de toate supliciile. Poate el oare, omorându-i, să le explice motivul care-l determinase la acest gest? Mai ales, trebuie să vorbească Zoiei, în care se încrezuse orbește și în care-și pusese toată speranța. Da, iubea această frumoasă fiică a Evei, care din nefericire era tot atât de perfidă ca și străbuna ei. Ii iubea frumusețea ei slavonă — și veselia ei copilărească. Dar acum, acum ura pe aceia care i înșelase speranțele, bătându-și joc de el într'un chip atât de mișelesc. Dar, se va răsbuna; va fi o răsbunare teribilă. O va face să sufere atât pe ea cât și pe acest evplandru, care i furase iubirea ei. Moartea e o pedeapsă prea ușoară. Deocamdată, deocamdată să tremure, acești scelerați. Și Carol tremura, cuprins de ură, turbare și mânie.

* * *

La asfințitul soarelui, intrară în orașel detașamentele germane; a doua zi ei se dădură la tot felul de orgii, iar cetățenii pașnici fură supuși la diferite maltratări. La miezul nopții se auziră la intervale egale, trei împușcături. Dimineața, comandantul-maior, dădu ordin să se facă o cercetare și nemții, toți beți, cari din nebăgare de seamă uciseră pe proprii lor soldați, declarară cu nerușinare, că împușcăturile veniau din casele pașnicilor celățeni. În după amiaza aceleiași zile, se putea vedea lângă clădirea

primăriei, unde se găsea instalat actualmente, comandantul trupelor inamice, un tânăr șchiop, cu ochii aprinși de un foc sălbatec și cu o față albă ca varul. El ceru ordonanței să-l anunțe maiorului-comandant. După un ceas de așteptare, Carol Merling fu primit de către maior, care din cauza celor douăzeci de halbe de bere consumate, nu se prea ținea pe picioare. — Ce-ți trebuie d-tale? — întrebă maiorul destul de nepoliticos. Dar Carol nu se lăsă intimidat și-i răspunse cu o întrebare: — D-le maior, d-v. ați dori probabil să cunoașteți casa de unde s'a împușcat asupra vitejilor d-v. oșteni? Maiorul deveni atent. Iși nelezi mustățile pe cari le purta à la Wilhelm II, și în cele din urmă răspunse: ce știi d-ta în această privință?

Pot să vă arăt casa de unde s'a împușcat, pronunță Carol cu un sânge rece extraordinar. — Foarte bine. Soldații mei te vor urma. D-le locotenent, urmați pe acest tânăr, — se adresă ofițerului neamt, care stătea alături de el și care băuse deasemeni destul de zdravăn, căci nu se ținea pe picioare mai bine decât superiorul său. Locotenentul ieși din cameră, făcându-i semn lui Carol să-l urmeze. Afară îi aștepta un pluton de soldați. Cu aceiași liniște se puse Carol în fruntea plutonului, mergând alături de locotenent. Era tăcut. Buzele-i tremurau, pe când suflului i ardea și se chinuia de setea răsbunării. La un moment dat, el se opri. Se opri și plutonul. — Aici! — pronunță Carol alb ca varul și ridicând mâna, arătă casa medicului Karpovschi. — Înainte! — ordonă scurt ofițerul și soldații se îndreptară în pas alergător, spre direcția arătată.

* * *

Bătrâna Karpovskaia ședea la masă împreună cu fiica și Stanislav Klopotovski. În fața lor se găsea un castron plin de supă, dar nimeni nu era dispus să mănânce. Zoia tremura la fiecare zgomot și ochii tânărului Klopotovski urmăreau cu neliniște și tristețe fiecare mișcare a linerei fete. Toată dimineața se auziau în orașel, împușcături, strigăte disperate și gemete. Toată dimineața petrecu Stanislav aci, păzindu-și iubita. Carol nu se arăta, de parcă intrase în pământ. Desigur că el, Stanislav, o va apăra — de va fi nevoie — până la ultima picătură de sânge. Și acum gândurile îi erau absorbite de aceste idei; contempla fata frumoasă a Zoiei, ce se silea să fie calmă. O, cât de mult o iubește! Cât de frumoasă e ea chiar acum în momentul neliniștei supreme și a fricei pentru soarta ei. Bunicul său, Ksendz-ul, un polonez mândru și arogant nu-i va permite desigur să se însoare cu o burgheză. Dar el, oare, va da ascultare amicului, acum când inima îi bate atât de puternic pentru Zoia? Pașii ce răsunară în tindă, dădură o altă direcție gândurilor tânărului student. El sări în sus și presimțind pericolul, acoperi fata cu propriul său corp. Câțiva soldați intrară în casă. Luați! — porunci scurt locotenentul, arătând cu degetul pe Stanislav. Acela, scoase revolverul, dar era târziu. Câțiva

REVERIE

pentru TITI

Când seara se lasă tăcută, în pace,
Din unde albastre te văd cum răsai,
În haină de aur, cu părul în plete,
Te-apropii și cerul e'n ochii tăi mari.

Și pacea tăcută, în unde, în urma-ți
Plutește, când lină e boarea de vânt
Și fulgi de petale se scutur în calea-ți
De cred că viața-ți e vrajă și cânt.

Astfel, printre umbre, plutind când e seară,
Prin pace, iubire și ploaie de flori,
Truditele-mi brațe întind în spre tine,
Ca să te cuprindă, pe calea-mi când sbori.

Da'n van mi se țese în suflet iubirea
Căci tu printre umbre tăcută dispari...
În haina de aur, cu părul în plete,
Cu tot necuprinsul în ochii tăi mari.

ALEXA CIUPEA

soldați se aruncară asupra lui și-i legară mâinile la spate. Zoia făcu o sforțare supraomenească, să se apropie de el. — Stanislav, scumpule! — strigă ea în culmea disperării. Dar soldații îl și duseră în desișul grădinei. În locul său, apărură ca din pământ, Carol. Ochii săi aruncară flăcări sălbatică. Fața-i era schimbată. Convulsii nervoase îi scuturau tot corpul; dar era mulțumit. Buzele sale palide purtau grimasa satisfacției; și și-a ajuns scopul; s'a răsbunat. El se aplecă deasupra Zoiei, o strânse până la durere, șuerând printre dinți. — Ți-e frică? Tremuri? Când a venit ceasul... Nu termină. Ofițerul îl apucă fără ceremonii de spate și-i dădu o atât de puternică lovitură cu piciorul, încât Carol, sburând câțiva pași, se lovi cu capul de perete. Acum, neamțul se aplecă deasupra Zoiei și respirându-i drept în față, soptea: O, ce idiot acest tânăr! pare-mi-se că v'a speriat, frumoasa mea. Oare așa trebuia să ne purtăm cu fete tinere și frumoase? Lor le trebuie desmierdări și sărutări, nu cuvinte brutale. Locotenentul beat, pierdu orice simț uman și nesinchisindu-se de prezența soldaților și de strigătele disperate ale bătrânei mame, ce se sbătea în mâinile lor, îmbrățișă pe Zoia și o târî în camera vecină. Bătrâna făcu o sforțare să se smulgă din mâinile acestor călăi, dar unul dintr'înșii îi aplică o lovitură cu patul puștei și bătrâna se prăbuși, leșinată. Carol vedea totul din colțul său; el văzu și auzi ce se petrecu după aceea: auzi împușcătura din grădină, care punea capăt vieții lui Stanislav; auzi strigătele disperate ale bătrânei mame, care se trezi din leșin. În stârșit, mai auzi un strigăt ce nu conținea nimic uman în el, al Zoiei. Dar după acest strigăt, Carol Merling, pe deplin satisfăcut de răsbunarea sa, nu mai vedea și nu mai auzia nimic. *Innebunise.*

Chemarea Primăverii

Oh! Vino dulce primăvară
Cu sânu-și încărcat de flori;
In crâng s'aud de astăzi, iară,
Cântând, în cor, privighetori.

O! Vino, pacea'n crâng s'aduci;
Cu zâmbetul de mic copil,
Fecioarele pe la răscruci,
Să strângă florile de-April.

Și în amurg, încet spre sat,
Să fac, mergând, frumos buchet
De flori de crâng, și'nviorat
Să'n nec în suflet un regret...

Iar luna'n nopțile pustii,
S'alunece pe'albastrul cer...
O! Vino, vino, dar să vii,
Căci te aștept... eu sunt stingher...

ALEX. GH. CIUL

De câte ori

De câte ori am plâns, gândind la tine,
Deși simțiam că tu îmi ești străină,
Precum văd azi, când inima-mi suspină
Și gândurile toate sunt ruine.

Ți-am zis și inger, te-am numit divină;
De-a negrilor ții ochi, priviri senine,
Voiam ca sufletu-mi să se aline,
Dar, de neîndurerare-i soarta-mi plină;

Deci, uită-mă și tu, te rog, copilă,
Ca pustit să plâng, de-acum o viață,
In care n'avui nici noroc, nici milă.

De nimenea știut, cu sufletul în ceață,
Visa-voiu trist, frumoasă mea idilă,
In noaptea viețe-mi, zări de dimineață.

ALEXIEVICI VASILE

Singurătate...

E' noapte afară, și-i negură'n mine,
Visurile bolnave de lacrimi mi's pline,

Luna privește sarcastic prin geam
O, viață agasantă, nu te mai aveam!...

Și vântul într'una suspină și plânge,
Huma, în suflet, dorul mi-l stinge,

Minutele zboară, străpung timpu'n lut,
Sfidând sifa vremii prin care-a trecut.

Dar frunze bolnave se scutur mereu,
Nu-i nici o lumină în sufletul meu.

Și odată cu ele, mă duc încet, încet,
Cu visul, cu taina, cu ultimul regret!...

IONEL MARINESCU

Cronica rimată

Cititori și cititoare, mă scuzați că îndrăsnesc,
Cu nimicurile mele, astăzi să vă plictisesc;
Dar cuvântul meu de cinstă vi-l ofer justificare,
Că n'o fac din rea voință, ci forțat de 'mprejurare.
Și împrejurarea este, gravă și de-așa natură,
Că nu sufer'amânare, nici vre-o altă'nțorsătură.
De aceea, cititoare, cititori -- cer ascultare,
Și la urmă, Dumneavoastră, faceți orice comentare.

Ca redactor responsabil, al revistei „Flori de Crâng”
Simt o dragoste nebună, ca în jurul ei să strâng,
Inimi mari, inimi pătrunse, inimi calde, de români,
Ce cu focul lor să ardă, „inimile de păgâni”.
In coloanele revistei „Flori de Crâng”, cum ați văzut,
Ați găsit atâtea lucruri, cari, nu știu de-au plăcut.
Poate mulți din D-voastră, au numit drept „apă chioară”
Chiar revista, ca lipsită, de valoare literară.
Cred, că au greșit amarnic, căci noi când făcurăm pasul,
N'am ținut s'audă lumea, că noi, am clădit „Parnasul”.
Dacă nu suntem noi „primii” în a Țării mare turmă,
Cu toți cred că recunoașteți, nu suntem nici cei din urmă.
Ținta noastră e măreață, scopul nostru -- ideal
Țării, Tronului, s'aducem un serviciu, serviciu real.
Să săpăm în inimi slova, graiul dulce, strămoșesc,
Granița de Vest să fie, numai suflet românesc.
Și aicea cred că-i locul, să aduc recunoștința,
Celor ce cu brațe'nținse, ne-au primit, sădind credința,
Mai adâncă'n pieptul nostru, mai puternică, mai vie,
Pentru-a'nfăptui în totul, opera de măreție.

Cititori și cititoare, cei ce ne'nțelegeți pasul,
Încă puțină răbdare, vă rog, ascultați-mi glasul.
Pentru a ne putea ține, dărză calea ce am luat,
Cu drag dați-ne concursul. Tu sărac și tu bogat,
Scrieți, spuneți-vă cuvântul, treaz vă fie sentimentul,
Dar cu toții, laolaltă, plătiți și abonamentul!
Râdeți, văd, vă dau dreptate; dar cine mărturisește
Că menținerea revistei, nu prin abonați trăește?
Orice lucru, cât de mare, sau abia preconcepț,
Nu se poate să dea roade, dacă nu e susținut.
Dar în gândul meu trăește, o credință, am un crez,
Toți veți achita sunt sigur, de aceea vă urez,
Viață lungă, sănătate, mâna căldurosă vă strâng,
Și scuzați-mi plictiseala, în plus dela „Flori de Crâng”
Pentru dragostea pe care, o nutriți față de „Ea”,
Mii și mii recunoștințe, și-astfel încheiu cronica.

ST. STĂNESCU-BUZĂU

Epigrame

lui COSTACHE

(A voit să satirizeze faptul că mă
mândresc, ca un păun, cu copiii ce am).

Tu ești din nou'n lume, un mândru „Cavaler”
— Căci de acel, „doar unul”, nici n'ai avut habar --
Și nu'nțeleg atunci, pe-acel ce are „trei”,
Dece-l vorbești atâta, când nu-i deloc „murdar” (?)

GEORGE VEGHESCU

—i-i—

D-rei Dèsirée

Te crezi, pe semne, Dèsirée
Că ești frumoasă și „adorable”
Tu ești așa, doar pentru tine
Iar pentru noi... „indésirable”.

LA FLECHE

—i-i—

Unui prieten.

Te crezi acum că ești savant,
La toți ai vrea să poruncești...
Eu ca amică-ți dau un sfat:
Să 'nveți înlăi ca să... vorbești.

DOINA CODREANU Beiuș (elev)

Corul „Hilaria“ la București

E zece Mai. Sunt ani de când națiunea românească serbează această zi, poate cea mai sfântă între zilele anului. Deși evenimentele cari țin să le înșir în acest articol s'au petrecut în altă zi, totuși fiindcă în ziua de zece Mai se serbează toate evenimentele mari naționale, țin să reamintesc în coloanele acestei reviste, acest caz, care a adăugat și el o cărămidă la marele edificiu național. E vorba de participarea corului Hilaria din Oradea, la expoziția națională din București din anul 1906. Acest cor, la care a luat parte majoritatea intelectualilor și luptătorilor români din Oradea, de sub conducerea abilului dirijor Nicolae Firu, a fost acela care a menținut aprinsă flacăra sfântă a muzicii românești, în sufletele românilor din Biharia și ținuturile limitrofe. E singura societate, care prin activitatea ei muzicală a reușit să mențină treaz sentimentul național.

În 1906, îndemnat de un imbold, căruia nici unul din membrii asociației nu-i putură rezista, condus de Firu, ia drumul Bucureștilor pentru a dovedi fraților de peste Carpați, că sufletul și cântărea românească n'au pierit încă pe meleagurile atât de asuprite, de către dușmanii noștri seculari.

Au trecut granița și au ajuns pe pământ românesc, la Vârciorova. Coriștii, cam 500 la număr, într'un entuziasm de nedescris, intonează »Deșteaptă-te române«. »In entuziasmul lor au întonat prea sus, astfel că la cuvintele« acum ori nici odată »corul deodată se condamnase la mutism, singur inv. Mureșean din Cordău, n'a fost împiedecat în registrele mai înalte și așa a avut ocazia să se distingă și în calitate de cântăreț solist, pe scumpul pământ al țării românești« scrie; D-l Teodor Popa în amintirile sale.

Ajungând în București, văd cu uimire cum capitala era din nou în plină sărbătoare, pavozate cu drapele și pe străzile ce duc spre gara de Nord. O mulțime imensă, aștepta sosirea fraților ardeleni, primindu-i cu urale nesfârșite. Conduși fiind în piața gării, în fața unei mulțimi imense și a tuturor oaspeților ardeleni soșiți, D-l Ciurcu într'un discurs înflăcărat urează bun sosire celor veniți în cetatea românismului, »în capitala regatului român, care se împodobește azi pentru voi«.

Ziua expoziției însă a fost o adevărată zi de vis și de triumf. Capitala întreagă era în picioare, și îmbrăcată în haină de sărbătoare, mulțimea se îndreptă, în zorii zilei încă, spre locul expoziției în Parcul Carol unde toate corurile sosite, aveau să asiste la sfințirea drapelului societății corale »Carmen«. Toți coriștii veniți din Ardeal și Banat formează un singur cor și marele muzicant Chiriac, conduce un cor de mii de persoane. Corul bărbătesc Hilaria, dirijat de Nicolae Firu a cântat »Dorul înstrăinatului« de Flechtenmacher, »Doina« de Vorobchievici, pentru cari

publicul l-a ovaționat îndelungat, atât pe conducător cât și corul. Aci s'a distins prin vocea sa sonoră și clară, solistul Mihai Silaghi.

Emoția ardelenilor a fost cu atât mai mare, cu cât a avut ocazia, corul Hilaria, să cânte în fața MM. LL. Carol I și Regina Elisabeta, iar augustii Suverani, au felicitat sincer și la fel emoționați, pe înflăcărații noștri coriști.

Cetatea București, împreună cu juriul expoziției, drept mulțumită pentru munca națională depusă de corul Hilaria pe pământul Ardealului, a înmănat lui Nicolae Firu medalia de aur și diploma de onoare a expoziției din 1906. Și cu drept cuvânt corul, a meritat această onoare, deoarece, munca depusă pe terenul cultural național, n'a putut fi răsplătită mai bine, decât acordându-i-se această distincție, tocmai de către frații din vechiul Regat cari s'au grăbit, peste 12 ani, să reîntoarcă vizita Ardealului. Dar de data aceasta nu numai în cântece, ci în ritmul fanfarelor, a bubuitului de tun și de mitraliere.

Aceiași oameni, aceiași suflete curate românești, cari în 1906, s'au înfrățit la București, cu frații lor de peste munți, au înflăcărat în 1919, armata română în Oradea.

La 23 Mai 1919, Suveranii României întregite, au vizitat pentru prima oară Oradea. Cu această ocazie, au primit delegațiile tuturor societăților culturale ale Bihariei, Delegația reuniunii de cântări »Hilaria« a fost condusă de D-l Dr. Teodor Popa care într'un discurs, plin de entuziasm amintește trecutul plin de glorie, a acestei reuniuni. Amintește cum, în fața M. L. Regele Carol și Regina, pe pajiștea castelului Peleş din Sinaia, »a răsunt imnul unirii tuturor Românilor« iar scumpa noastră Românie, etern, etern va înflori«. Cum în fața persistenței și a sufletului nostru, lanțurile robiei s'au cutremurat. M. L. Regele Ferdinand și Regina Maria s'au întrefișut cu delegația corului timp de 10 minute. Apoi M. S. Regina a întrebat pe conducătorul delegației »Ce ți-a șoptit frunzișul dela Sinaia în anul 1906? Răspunsul a fost »Zilele mărețe de astăzi, Majestate«.

Și misterioasa și marea profeție, a frunzișului tânăr din »codrul frate cu Românul«, s'a împlinit.

E. C.

IMPORTANT.

Redacția și Administrația revistei »FLORI DE CRÂNG« s'a mutat în Str. Simion Bărnuțiu No. 1. Oradea.

Aducând aceasta la cunoștință, manuscrisele, abonamentele și orice corespondență în legătură cu revista, se vor trimite pe sus citata adresă.

Oameni, idei și fapte

Nu de mult a apărut în vitrinele librăriilor drama „Efraim” în patru acte, de profesorul Eugen Ceonța, interesantă atât din punct de vedere literar, cât și social și istoric. În rezumat subiectul dramei este următorul:

Efraim, un tânăr savant evreu, frământat de un idealism umanitarist, caracteristic tuturor genilor mari, se dedică scrisului, în dorința de a deștepta poporul și a-l elibera de sub tiranica domnie a lui Irod. Cu toate sfaturile Anei, soția sa, o femeie model de fidelitate conjugală, el nu renunță la acest plan mareț și îndrăzneț. Fiind foarte sărac, este silit a se împrumuta dela cămătarul Iosua cu o sumă de bani. Acest Iosua un cămătar viclean și vișios, este în același timp și primul sfințic al lui Irod. Iosua, mistuit de dorul de a avea pe Ana, pe care o iubește demult, se declară dispus a ereta datorია lui Efraim, ba mai mult, promite că le va da alte sume, în schimb însă cere dragostea Anei. Ea însă cu toată mizeria persistă în cinstea ei. Iosua, pentru a o forța să cedeze, acuză pe Efraim de trădare și sfătuște pe Irod să-l aresteze; ceiace se și întâmplă. Dar deși acum Efraim este încarcerat, Iosua, cu toate eforturile sale nu reușește să convingă pe Ana să renunțe la cinstea ei. Ea merge la Irod să ceară grație, dar acesta orbit de falșă credință a lui Iosua, nu ascultă. Atunci ea se pune în fruntea revoluționarilor, ținând cu demnitate locul lui Efraim. Toate acestea coincid cu nașterea lui Crist. Acest mare eveniment, uciderea pruncilor și a conspiratorilor inventați de Iosua, impozitele mari, aduc poporul la disperare. Acesta condus acum de Ana, se răscolă, eliberează pe Efraim, și după o scurtă luptă cu garda palatului, Irod, Iosua și toți împilatorii, cad pradă răsunării răsculașilor.

Din întreaga lucrare reiese, că autorul are intenția de a reabilita în parte memoria lui Irod, cel hulit de atâtea veacuri, vinovatul cel mare nefiind el, ci sfințicii lui necinstiți.

Deși acțiunea se petrece în timpul nașterii lui Christ, totuși tipurile caracterizate în această dramă există și azi. Idealistul care se sbuciumă pentru binele general, Efraim, deși foarte rar, totuși îl aflăm și azi. Ana soția încăpățanată în cinstea ei, femeia erotică, o cunoaștem prea bine și în timpul nostru. Pe Iosua cămătarul și intrigantul, cine nu-l cunoaște din viața de toate zilele. Prin urmare găsim în această dramă prins, eternul omenesc, condiția „sine qua non” a unei lucrări bune.

Stilul impregnat ici coala cu modernisme, se combină în mod fericit cu stilul arhaic, necesar în asemenea drame, din domeniul antic.

Impresia ce o lasă în urma sa este bună. Plină de optimism, vrea să demonstreze, că ori cât de târziu și ori cu câte jertfe, adevărul învinge. Mai

departe dovedește necesitatea fidelității în viața conjugală, căci buna înțelegere și dragostea în familie crează fapte mari. Deci marile victorii, se câștigă prin suflet entuziast și persistență. Această dramă poate fi așezată în rândul lucrărilor bune, deși întrebunțează în decursul acțiunii 3—4 ardelenisme, de cari însă autorul se va putea despăra ușor.

ST. ST. BZ.

Moldova Literară anul VII No. 3—4, luna Martie-Aprilie 1933, apare lunar la Mihăileni-Dorohoi, în 16 pagini, formatul unei cărți obișnuite. 5 lei exemplarul.

Articolele ca fond, în majoritate se prezintă bine.

Paginația e bine făcută. — Versurilor se consacră prea mult spațiu.

Proza e semnată de: *I. Pană; Ioan Pohonju; Filimon Rusu*, ce scrie un documentar articol asupra consecințelor dăunătoare în literatura românească, a curentului modern. — *D. Gr. Constantinescu*, ce scrie: „Comunism deghizat” în care bicuie cu îndârjire ideile bolnave ale comunismului. — *Valerion Dobos-Boca*, care în articolul: „In preajma despărțirii” scoate în evidență reculegerea de o clipă a omului și din care se observează că este stăpân pe condeiul ce-l conduce. — Precizează: „Mizantropia și egoismul feroce, au pus stăpânire pe el. Le uită numai o clipă în fața unui mormânt deschis”.

Poesia e semnată de: *M. G. Constantinescu*, care, primăvara, în poezia cu aceleași nume, o socotește drept un fulg:

„Fulgul vine	Peste tine
Ca un fulg	Zile curg,
Fulgul trece.	Nu sta rece”.

Gh. Antonovici în, „Taina de seară” se descrie cu multă fantezia în inspirație:

„Adânc, în lut, îmi simt cuprinsă rădăcina
Și 'n creștet, ca o floare 'n lujer, cer lumina”.

D. Gr. Constantinescu, Nicolae Roșca, Mircea Streinul, Erast Cosmiuc și George Nimigeanu.

Ceia ce însă scade prestigiul revistei este articolul: „Cum se face o recenzie” (pentru că este articolul revistei, cu toate că e semnat numai de D-l Director Filimon Rusu), pentru că în acel articol, în loc să găsim normele de urmat sau sfaturile necesare asupra recenzării unei reviste sau a unui articol, găsim înjurii și cuvinte de mahala, într'o ceartă, de nuanță personală, cu revista „Inmuguriri”.

Injuriile, chestiunile de aprecieri personale, în ochii cetitorilor, ce judec foarte aspru, trebuiesc întrerupte sau cel mult continuate pe cale particulară, pentru ca astfel ambele reviste să se ocupe numai cu ideia programului literar și cultural.

Nu se ocupă îndeajuns cu recenziile, cronicile și criticele literare.

Imuguriri. Anul II No. 3—4 Martie—Aprilie 1933. — Apare lunar la Fălticeni, în 16 pagini, cu copertă, în mărimea unei cărți obișnuite. 4 lei exemplarul. — Ca paginație și repartiția articolelor, nu lasă nimic de dorit.

Ideia susținută de d-l Mihail Serban, care în articolul „Revistele de provincie” spune: „Imuguririle sunt o revistă de provincie. Ne dăm seama că suntem mai aproape de sufletul poporului. Trăim în mijlocul lui să-i putem pipăi mai ușor pulsul”, arată cu prisosință, programul de urmat în viața literară. Totuși, „Imuguriri” să nu urmeze statul dat de d-l Mihail Serban, care pentru a scoate în evidență rolul revistei, face o greșită paralelă între: revistele de provincie cu cele din capitală, comparându-le cu medicii dela sat față de cei dela oraș.

„Pânza izolatoare”, de care se servesc medicii dela oraș — pe când cei dela sat pun direct urechea pe corpul bolnavilor — pentru a le asculta respirația, să fie feriți de „infecție”, trebuie să existe la orice revistă literară, fie de provincie, fie de capitală, spre a se da poporului limba și graiul literar românesc. — „Pânza izolatoare” ferește de infecție, deci articolele trebuiesc cernute pentru a se înlătura din gura poporului provincialismele, neologismele etc.

Proza e semnată de: *Mihail D. Havis*, „Lumină și adevăr”; *Mihail Serban*, „Revistele de provincie”; *Pr. Const. Gr. Chirica*, „Propaganda prin scris” în care scoate în evidență, menirea oricărui bun român în a susține revistele culturale românești, în fata propagandei, prin presă, a minoritariilor depe teritoriul țării românești. — *Marin Dumbravă*, „Învieria Domnului”; *C. Gutter*, „Polița Dulce” o anecdotă cu mult spirit și foarte reușită. *Radu Laplese*, „Chemare” o frumoasă poemă în proză; *Simeon Crefu*, „Hristos a înviat”; *Lascăr Tuduciu*, „Dorul nu'mbătrânește” (fragment dintr'un roman în lucru) în care deși nu se distinge subiectul romanului, totuși descrierea pe scurt a stărei sufletești, a unui din personajii, Alexe Iancu, în pension, departe de mama sa, reese că în viața literară va pași cu triumf.

I se recomandă însă a se lepăda de provincialisme, în care fragment se întâlnesc prea multe (fântă, hraschină de clișă, pită, adăstată). — *Vasile Spiridonică*, „Urloaia” (nuvelă) cu urmare. — *Neculai Mateescu*, „Dumnezeu și Sft. Inger” (legendă).

Poesia e semnată de: *Vasile Calanlași*, „Ziua de Paști”; *A. Gh. Delafântănele*, „Glas”; *M. V. Hordilă*, „Peisaj”; *A. Grosu*, „Noaptea Învierii”, un pastel pentru care merită toată lauda.

Revista nu se ocupă cu cronica și critica literară.

Face frumoase recenzii (excluzând chestiunile personale, în cearta cu revista „Moldova Literară” și pentru care ne manifestăm aceiași indignare ca și în recenzia făcută acelei reviste, totodată făcându-i aceleași recomandări).

In Preajma Gândului. Anul II No. 3—4 Martie—Aprilie 1933. Apare lunar la Cernăuți în 8 pagini, cu copertă. Are formatul unei cărți obișnuite. Lei 3 exemplarul.

Din singurul număr ce am primit până în prezent, nu ne putem formula poate o adevărată critică mai completă; totuși din conținutul „Scrisoare” a D-lui Ilie Mihalache, Dir. Școl. Mihăileni—Dorohoi, publicată ca articol de fond în revistă, nu putem deduce decât ideea de naționalism și să dea „Hrana esențială pentru Românii patrioți de a lupta contra literaturii ce ne otrăvește . . .” (minoritare).

Plecând totuși dela această idee, precum și dela indemnul ce-l dă D-l I. Mihalache, în numila scrisoare, revista e în contradicție cu răspunsurile ce dă colaboratorilor, prin poșta redacției. Răspunsuri prea aspre, mai ales pentru suferinții entuziasmați, ce nu-i încurajează la muncă ci din contră otrăvește mai rău sufletele. Exemplu, răspunsul ce se dă D-lui V. I. Posteoacă, căruia i se răspunde categoric: . . . „N'ai doar de gând să molipsești și literatura cu boala D-tale . . . (?)”

Proza e semnată de: *I. St. Runcu*, „Zâmbetul fericirii”, articol ce nu-l putem socoti nici măcar poem în proză. — Intrebuițează câteva cuvinte provinciale ce nu se găsesc în vocabular (păsărucele, dour inimi). Ideile nu sunt descrise în mod curgător, pentru a fi înțeles subiectul. — *Costache V. Ticaliuc* student în filozofie și litere, „Vasile Conta” (urmare și sfârșit). *V. Popovici-Spad.* „Revenire” cu câteva impresii de Paști, în care se contrazice spunând: „Natura întregă așteaptă pe Isus . . . Toată suflarea se pregătește pentru a sărbători Învierea Domnului. Glasul preotului cheamă credincioșii să ia lumină din lumină . . . Simbolul acesta face minuni în sufletele simple”.

Poesia e susținută de: *C. Grassu-Salcia*, ce-l notăm cu „bine” pentru poezia „Icoana”. *Ilean Pohonju*, „Afară i noapte”; *Aurel Putneanu*, „Catrene”; *Virginia D. Cârjan* (elevă) ce o notăm cu indemn la muncă pentru poezia „Mamei mele”.

Viața Literară. Anul VIII No. 144, 1—31 Mai 1933. Revistă de informație critică literară și artistică. Redacția și Administrația Str. Agricultorilor No. 78 București 4.

E revista cărei nu i se poate face critica decât numai în laude.

E revista în care orice intelectual găsește adevărata cultură și articole grele cu un studiu complet și precis. — Indesebi criticile, cronicile și recenziile sunt cât se poate de precise. E revista ce se numără printre primele reviste culturale; E revista revistelor.

Petrodava. Revistă culturală. Anul 1 No. 2 Aprilie 1933 în 24 pagini. Apare la Piatra Neamț. 100 lei abonamentul anual.

Această revistă, față de articolele ce publică, trecute prin sита unei bune critice, promite, dacă va urma această cale, a propaga o adevărată cultură pentru orice cetitor.

Proza e semnată de *I. Revent* o bună peralelă între P. Cerna și St. Iosef, în amintirea a 20 ani dela moartea lor. — *Gh. Gh. Nicolau* „Aleanul Babei”, o frumoasă schiță; . . . ? „In neguri” novelă cu urmare: — *Ioan Ciupală*, „Iocul de cărți” o apreciată schiță. *Ludmila Florea*, „Elevul” novelă tradusă după Moskovski. — *Ioan Drăgan*, „Fenomenul Harel” amintire. *C. Luchian*, „Ancheta Scolară”.

Poesia e susținută de: *Luchian Blaga*, „In munți”; *Ionel Ungurenu*, „Zădărnicie”; *I. Manolache*, „Răsării”, un frumos pastel ce-l notăm cu bine.

Revista sănătatea și viața fericită. Revistă ilustrată de medicină populară, igienă socială, educație morală, literatură medicală. Anul XXXIII. No. 5—6. Mai 1933. Redacția și Administrația, str. Triumfului No. 7. București 5.

E revista, care trebuie să se găsească în orice familie, indiferent de clasă socială. Revista în care oricine găsește sfaturi și indemnuri medicale pentru orice împrejurare. E revista ce se ocupă indeosebi cu educația și creșterea copiilor. In ea găsim și câteva poezii sociale din care reținem „Spovedania Nebunului” de N. Varganic.

Vocea Buzăului. Anul IX. organ săptămânul independent sub direcția d-lui George Podgoreanu. Redacția și Administrația în Str. D-na Neaga 15 Buzău. — Acest ziar, în afară de informațiile și evenimentele zilei deși s'ar părea de nuanță locală, totuși se ocupă și cu chestiuni sociale și literare (combaterea comunismului, pe marginea procesului literar „Este vinovată sau nu femeia fardată”, recenzii de reviste și cărți etc.) Pentru acestea aducem laude comitetului și colaboratorilor respectivi.

Știrea, ziar politic, economic, social, independent. Anul III, cu sediul în Arad. Str. Românului No. 6. Are redacții speciale în București și Timișoara. — E un ziar foarte bun ce apare zilnic și căruia, față de articolele ce publică, cu caracter ce privește întreg poporul Românesc, îi dorim să treacă în rândul ziarelor de primul rang.

Gorjanul. Organ de cultură și informațiuni. Anul X. Apare de patru ori pe lună. Redacția și Administrația Târgu-Jiu, str. Gr. Sfătoiu No. 4. Abonamentul 150 lei pe an.

Numărul 13—14 din 16 Aprilie 1933, primul număr primit la redacție, se prezintă la înălțimea publicațiilor de acest gen. — Pentru edificare cităm: „Să ne luminăm poporul” de Pr. Gr. I. Constantinescu; „Pace și Războiu” de Florin; „Toaca” (obiceiuri din țara Moșilor) de Ioan C. Florea Inv. „Jertfa” de A. C. Bălăcescu.

Poesia e semnată de: *V. Militaru* „Birurile Măgarului” (fabulă). *D. I. Iov.* „cărți poștale.” *Ion Mara*, „de Paști”; *N. Gherculescu*, „Trei Idile” foarte spirituale; *I. C. Anescu*, „Pastel”, ce se notează cu bine. *Stel. Sterescu*, „Cutumă”; *Sib. Horțopan*, „Vraja depărtărilor”; *Teodor Roscu*, „Flori Albastre”, etc.